

Ændringsforslag til spareforslag – fremsat af forligspartierne bag budget 2016

1. Værdighedsmilliarden

Finanslovsaftalens værdighedsmilliard

I finanslovsaftalen for 2016 er der på landsplan afsat 1 mia. kr. til at styrke kommunernes arbejde med en mere værdig ældrepleje gennem indførelse af værdighedspolitikker i kommunerne. For Aarhus Kommune betyder finanslovsaftalen, at der fra 2016 bliver tilført 43,980 mio. kr. årligt til at understøtte udbredelsen og implementeringen af en værdighedspolitik. Beløbet er dog foreløbig kun udmeldt for 2016.

Det fremgår af finanslovsaftalen, at kommunerne skal udarbejde en værdighedspolitik i løbet af første halvår af 2016 og en redegørelse for anvendelsen af midlerne.

I de enkelte kommuner skal midlerne anvendes ud fra en lokal vurdering af, hvor behovet er størst. Midlerne kan anvendes til personale og til kompetenceudvikling med fokus på at understøtte arbejdet med værdighed i ældreplejen mv. Udbetalingen af midlerne vil imidlertid først ske, når ministeriet har behandlet redegørelsen.

Det er et krav, at midlerne ligger ud over kommunens vedtagne budget for 2016.

Lokale prioriteringsmuligheder

I budgetforliget for 2016 indgår følgende tilkendegivelse:

”Prioritering af midler i fremtidige finanslove og økonomiaftaler

Forligspartierne lægger vægt på, at det er Byrådets – og ikke Folketingets - opgave at prioritere midlerne til service i Aarhus Kommune. Forligspartierne er derfor enige om, at prioriteringen af de midler, der måtte blive tilført kommunerne i fremtidige finanslovs- og økonomiaftaler, så vidt muligt sker med udgangspunkt i kommunens egne prioriteringer.

Tilbageførte midler fordeles som udgangspunkt på afdelingerne efter andel af de decentraliserede rammer. DF tager forbehold overfor, at øremærkede midler anvendes på andre områder”.

Med de krav, der er stillet til anvendelsen af værdighedsmilliarden, er det ikke muligt at prioritere midlerne helt eller delvist til andre områder end ældreområdet i 2016. Der er således ikke mulighed for en lokal prioritering af midlerne i 2016, og forligspartierne har derfor valgt at foreslå en anvendelse af midlerne, der ligger inden for det udmeldte formål.

Forligspartierne mener fortsat, at det er Byrådets opgave at prioritere midler til service i Aarhus Kommune. I budgetproceduren for 2017 skal det tilstræbes at pege på modeller, der i videst muligt omfang sikrer de lokale prioriteringsmuligheder.

Forligspartierne er derfor fremadrettet enige om følgende model, som forelægges byrådet til godkendelse som et ændringsforslag til den økonomiske politik.

I forbindelse med budgetvedtagelsen gennemføres der en båndlægning af opsparringen svarende til 1% af

de decentraliserede rammer. Denne båndlægning gennemføres uanset opsparingens størrelse og fortegn, og giver derfor ikke uheldige incitamenter. Når der er indgået forlig om finansloven, udmøntes de forudsatte merbevillinger på de områder, der er betænkt i finansloven. Båndlægningen ophæves fuldtud i det omfang, hvor der ikke er tilført budget i finanslovsforhandlingerne.

Båndlægningen på områder, der er betænkt i finansloven, ophæves som udgangspunkt ikke. Dette beløb fordeles efter aftale i forligskredsen med udgangspunkt i en fordeling i forhold til de decentraliserede rammer. I de efterfølgende år gennemføres en tilsvarende varig rammereduktion svarende til det tilførte beløb fra finansloven dog maksimalt 1 % af de decentraliserede rammer på det pågældende område i det tekniske budgetoplæg.

Dansk Folkeparti står uden for denne del af aftalen.

Udarbejdelse af værdighedspolitik

Sundhed og Omsorg har udarbejdet et forslag til værdighedspolitik. Værdighedspolitikken bygger på de eksisterende strategier, der er indeholdt i Aarhus-fortællingen og i ledetrådene på ældreområdet. Sundhed og Omsorg anmodes om at forelægge forslaget til værdighedspolitik, samt forslag til udmøntning af beløb til de konkrete indsatser i 2016, for Byrådet snarest muligt. Forligspartierne ønsker med udgangspunkt i nedenstående prioriteringer at drøfte den konkrete udmøntning inden forelæggelse for Byrådet.

Indsatser i 2016

Forligspartierne ønsker i 2016 at prioritere følgende områder i sammenhæng med den kommende værdighedspolitik:

- **Øget kvalitet for borgere i plejebolig**
- **Øget kvalitet i plejen for borgere i eget hjem**
- **En værdig død**
- **Mere rengøring til borgere i eget hjem**
- **Indsats mod ensomhed**
- **Ældre socialt udsatte og ældre med handicap**

Sundhed og Omsorg prioriterer inden for egen ramme at finde midler til uddannelsen af SOSU-elever i kommunen i forlængelse af trepartsaftalens ophør.

Udgifterne til administration af værdighedsmilliarden afholdes inden for eksisterende budgetter. Indsatserne kan først igangsættes, når værdighedspolitikken og indsatserne er godkendt af ministeriet.

Finansieringen af en eventuel videreførelse af indsatserne i de efterfølgende år vil blive drøftet i forbindelse med budgetlægningen for 2017. Der er igangsat en gennemgang af budgetmodellerne på Sundheds og Omsorgs område, som fremlægges for Byrådet forud for budgetlægningen for 2017. Anvendelsen af midler fra værdighedsmilliarden i de kommende år kan med fordel ses i sammenhæng med udviklingen på ældreområdet generelt.

2. Ændringsforslag til spareforslagene

Forligspartierne kan med enkelte undtagelser tilslutte sig direktørgruppens oplæg. Forligspartierne har lagt vægt på, at de udmeldte sparekrav for de enkelte sektorer fastholdes. Der skal derfor findes alternative besparelser i samme afdeling for de forslag, som forligspartierne ikke kan tilslutte sig.

Sociale Forhold og Beskæftigelse:

- A STU-Lyngå:** Effektiviseringskravet på STU-Lyngå reduceres med 1 mio. kr. årligt, således som det er beskrevet af afdelingen i det alternative forslag fremsendt d. 20/1. Tilpasningen finansieres ved tilsvarende reduktioner på det øvrige STU-område, der fremlægges i forbindelse med afdelingernes budgetforslag for 2017.
- B Tidlig indsats med afsæt i familien hurtigt på banen:** Investeringen i rådgiverressourcer formindskes, således som det er beskrevet af afdelingen i det alternative forslag fremsendt d. 20/1. Det betyder samtidig, at de økonomiske besparelser på udførerområdet bliver mindre. Tilpasningen finansieres ved alternative besparelser i MSB, der fremlægges i forbindelse med afdelingernes budgetforslag for 2017.
- C Besparelse og effektiviseringskrav på selvejende institutioner i Familier, Børn og Unge:** Forslaget tilpasses, så besparelsen for Dalgården reduceres med 200.000 kr. årligt. Tilpasningen finansieres ved alternative besparelser i MSB, der fremlægges i forbindelse med afdelingernes budgetforslag for 2017.
- D Flytning af Socialvagten:** Flytning af Socialvagten fastholdes, men det undlades at gennemføre besparelsen, således som det er beskrevet af afdelingen i det alternative forslag fremsendt d. 20/1. Tilpasningen finansieres ved alternative besparelser i MSB, der fremlægges i forbindelse med afdelingernes budgetforslag for 2017.
- E Overdragelse af Stensagergaardens aflastningsfamilier til Familiecentret:** Forligspartierne kan ikke tilslutte sig forslaget. Tilpasningen finansieres ved alternative besparelser i MSB, der fremlægges i forbindelse med afdelingens budgetforslag for 2017.

Teknik og Miljø:

- F Gebyrfinansiering af rottebekæmpelse:** Forligspartierne kan ikke tilslutte sig forslaget. I stedet finansieres sparekravet ved en tilsvarende besparelse fordelt på det samlede område for drift af veje og stier, som har et budget på 125,8 mio. kr.

Sundhed og Omsorg:

- G Blindesamfundets og Ældresagens huslejetilskud:** Forligspartierne kan tilslutte sig den løsning, der er aftalt med Blindesamfundet. Det udestående sparekrav finansieres ved en forøgelse af besparelserne i forslag 6 vedrørende hjerterehabilitering i forlængelse af en revurdering af, hvor mange rehabiliteringssager, der kan hjemtages. Forligspartierne anmoder MSO om at indlede drøftelser med Ældresagen vedrørende deres huslejetilskud.

- H Udbud:** Forligspartierne foreslår, at der ikke tages stilling til overvejsen om udbud i 1 af 7 områder som led i spareforslagene, da der ikke er forudsat provenuvirkning herfra som led i spareforslaget.

Kultur og Borgerservice:

- I Lokalarkiverne:** Forslaget gennemføres ikke, og Tilpasningen finansieres ved alternative besparelser i MKB, der fremlægges i forbindelse med afdelingens budgetforslag for 2017.
- J Åbningstid, Dokk1:** Forligspartierne foreslår at bibeholde åbningstiden og i stedet reducere bemandingen, således som det er foreslået af afdelingen i det alternative forslag fra den 20/1.

Børn og Unge:

- K Delvis friholdelse af handicapområdet i Børn og Unge:** Forligspartierne har i budgetaftalen ønsket at drøfte mulighederne for at reducere konsekvenserne af budgetreduktionerne for børn med vidtgående handicap, såfremt der opstår økonomisk mulighed herfor. Forligspartierne anerkender, at området er friholdt i direktørgruppens forslag. Det betyder til gengæld, at sparekravene er større på andre områder, og Børn og Unge tilføres 3,3 mio. kr. årligt fra råderummet fra og med 2017 til at afbøde konsekvenserne heraf.
- L Tidlig børnehavestart:** Forligspartierne ønsker at imødekomme de mange indsigelser, der har været mod at ændre tidspunktet for børnehavestart. Forslaget gennemføres ikke, og der udestår dermed et sparekrav på 32,1 mio. kr. i 2017, 33,2 mio. kr. i 2018 og 33,8 mio. kr. i 2019.

Forligspartierne er enige om, at et beløb på 16,9 mio. kr. svarende til en måneds tidligere børnehavestart finansieres på følgende måde:

- De 3,3 mio. kr., som Børn og Unge tilføres som kompensation for at have friholdt det vidtgående handicapområde, tilføres dagtilbudsområdet, og de indgår i finansieringen af sparekravet.
- Driftstilskud til børn i deltidspladser reduceres. Herved opnås en besparelse på 7,7 mio. kr. i 2017 stigende til 8,1 mio. kr. årligt i 2019. Forligspartierne lægger vægt på, at forældrebetalingen for en deltidsplads uændret udgør to tredjedele af forældrebetalingen for en fuldtidsplads. Forligspartierne ønsker samtidig at forbedre dagtilbuddenes muligheder for planlægning i hverdagen. Derfor skal forældrene varsle med en måneds frist, hvis de ønsker at ændre barnets mødetider inden for dagtilbuddets åbningstid. Samtidig henleder forligspartierne opmærksomheden på, at dagtilbuddene kan anvende de eksisterende muligheder for, at alle afdelinger ikke er åbne i dagtilbuddets fulde åbningstid, jf. styrelsesvedtægten for dagtilbudsbestyrelser.
- Der gennemføres en rammereduktion på dagtilbudsområdet på 5,0 mio. kr. i 2017 stigende til 5,6 mio. kr. i 2019. Dagplejen friholdes for rammereduktionen. Der kan anvendes følgende håndtag som nævnt i forslaget: reducere sygefravær, fælles feriepasning og en mere selv bærende kostordning i dagtilbuddene.

I forhold til feriepasning er forligspartierne enige om, at der kan tilrettelægges feriepasning inden for følgende ramme:

- Dagtilbuddets feriepasning kan enten dækkes inden for garantidistriktet eller i samarbejde med skolens SFO.
- Fritidsklubber og SFO'er kan samarbejde om et fælles ferietilbud i sommerferien.

I forhold til kostordningen er forligspartierne enige om, at forældrebetalingen for kostordninger hæves med 100 kr. pr. betalingsmåned fra 367 kr. pr. måned. Forældrebetalingen skal afspejle de gennemsnitlige driftsudgifter til kost i de dagtilbud, som har kostordning. Der er dagtilbud, som anvender ressourcer på kost, som ligger ud over det beløb, de tilføres via den direkte forældrebetaling for at kunne få en kostordning til at hænge sammen økonomisk. Ved at hæve forældrebetalingen med 100 kr. vil dagtilbuddene ikke behøve at tilføre ekstra ressourcer til kostordningen. Disse ressourcer vil i stedet kunne bruges til at afbøde konsekvenserne af besparelserne. Aarhus Kommune vil efter en stigning i forældrebetalingen for kostordningen fortsat have en lavere forældrebetaling for kost end de øvrige 6-byer.

Den resterende finansieringsudfordring findes ved alternative besparelser i MBU, der fremlægges i forbindelse med afdelingens budgetforslag for 2017.

M Tidlig SFO-start: Forligspartierne ønsker at imødekomme de mange indsigelser, der har været mod at ændre tidspunktet for SFO-start. Forslaget gennemføres ikke, og der udestår dermed et sparekrav på 10,3 mio. kr. i 2017, 9,7 mio. kr. i 2018 og 9,8 mio. kr. i 2019.

Forligspartierne er enige om, at besparelsen i stedet findes ved at flytte fritidstilbuddet til børn i 4. klasser fra SFO'erne til fritidsklubberne på fritids- og ungdomsskoleområdet.

Der vil være anlægsudgifter forbundet med at flytte tilbuddet til 4. klasser børnene fra SFO til fritidsklubberne. Forligspartierne er enige om, at samtlige ud- og ombygningsudgifter afholdes inden for skoleudbygningsprogrammet over de kommende år, idet der heri i dag er indeholdt anlægsudgifter til udbygning til SFO-behov i 0. – 4. klasse. Det vil i forbindelse med høringen fremgå, hvilke klubtilbud der ikke forudsættes at indgå i lokalefællesskab med skolerne. MBU og BA vil i forbindelse med fremlæggelsen af skoleudbygningsbehovet til budget 2017 komme med et forslag til principperne for beregningen og anvendelsen af anlægsmidler til klubtilbuddet samt en vurdering af udgifterne hertil. Forslaget drøftes i forligskredsen.

Børn og Unge anmodes om at beskrive et forslag om flytning af fritidstilbuddet for børn i 4. klasse til fritids- og ungdomsskoleområdet. Forslaget skal indeholde en besparelse svarende til det udestående sparekrav på ca. 10 mio. kr. samt den besparelse på 3,2 mio. kr., som fremgår af forslaget om tidlig start i fritidsklub. Finansieringen findes inden for budgettet til fritids- og ungdomsklubber. Det kan indgå i forslaget, at der skal ske justeringer i forældrebetalingen for fritids- og ungdomsklubberne.

Forslaget skal være udarbejdet, således at det kan indgå i budgetlægningen for 2017. Forinden skal forslaget sendes i høring, idet det ikke har indgået i høringen sammen med de øvrige spareforslag. Forligspartierne drøfter forslaget igen efter høringen og inden behandlingen i Byrådet.

N Legeland og Gynghehesten: Driftstilskud til Legeland (i alt på 307.000 kr. årligt) og Gynghehesten (269.000 kr. årligt) bibeholdes og erstattes af et nyt forslag fra Børn og Unge, der fremlægges i forbindelse med afdelingernes budgetforslag for 2017.

- O FU-klubber:** Forligspartierne foreslår, at FU-klubberne på Musvågevej og Peter Fabers Vej bibeholdes på de nuværende lokaliteter. Den manglende anlægsfinansiering på 4 mio. kr. realiseres i stedet via indtægten fra salg af bygningen fra Center 10. Driftsbesparelsen på 0,4 mio. kr. årligt foreslås i stedet realiseret via yderligere bygningseffektiviseringer i kommende RULL-projekter.
- P Salgsindtægt fra Center 10:** Salget af bygningerne forventes at indbringe minimum 30 mio. kr., hvis sportsfaciliteterne bevares. Forligspartierne ønsker, at sportsfaciliteterne bevares, og Kultur og Borgerservice tilføres 950.000 kr. til driften af anlægget, der indarbejdes i det tekniske budgetoplæg for 2017. Forligspartierne er enige om, at salgsindtægterne fra Center 10 anvendes til:
- at dække den manglende anlægsfinansiering, som følger af, at FU-tilbuddene på Peter Fabersvej og Musvågevej bliver i deres nuværende lokaliteter (4 mio.kr.)
 - at dække eventuelle anlægsudgifter til etablering af 10. klassestilbud i den nordlige eller vestlige del af byen
 - til anlægsfinansiering af ny lokalisering af eksisterende tilbud på Center 10 (dagplejen, Ung i Centrum og Fokusskolen)
 - til sikring af de anlægsmæssige rammer for øvrige fritidsaktiviteter, der i dag er placeret på skolen (omklædningsfaciliteter etc.)
 - til supplering af anlægsmidler til faglokaler samt pædagogiske og teknisk modernisering
- Q Nedlæggelse af Center 10:** En række høringssvar har peget på, at der efter nedlæggelsen af Center 10 kun vil være tilbud om 10. klasse i den sydlige del af kommunen. Forligspartierne ønsker, at Børn og Unge afsøger mulighederne for at placere 10. klasses-tilbud mere geografisk spredt. Eksempelvis ved at lade det indgå som et kriterium i forbindelse med indgåelse af fremtidige driftsaftaler.

Andre forhold:

- A Trepartsmidler til Børn og Unge:** Børn og Unge tilføres 6,9 mio. kr. i 2016 til uddannelse af pædagogisk assistent-elever.
- B Ligestilling for Kultur og Borgerservice mht. sparekrav:** Sparekravet for Kultur og Borgerservice er på forhånd reduceret med 1-2 mio. kr. årligt fra 2017, da beregningsmetoden var uhensigtsmæssig (indgik i udvalgsbehandlingen af B2016). Forligspartierne har i forbindelse med behandlingen af spareforslagene fundet finansiering hertil.
- C Råderum:** Det forventede regnskab for 2015 udviser en forventet gevinst på 36 mio. kr. (et engangsbeløb). Herudover forventes en merindtægt fra garantiprovision på 4,3 mio. kr. årligt. Samlet giver det et varigt råderum på 5,4 mio. kr. årligt.
- D Talegenkendelse:** Forligspartierne foreslår, at der arbejdes videre med at udbrede talegenkendelse i hele kommunen, og at forslaget bidrager til at realisere effektiviseringskrav i afdelingerne.
- E Medarbejderes transport:** Forligspartierne foreslår, at der arbejdes videre med grøn og effektiv befordring af medarbejdere, og at forslaget bidrager til at realisere effektiviseringskrav i afdelingerne.

De konkrete forslag til bevillingsændringer fremgår af nedenstående tabel (1.000 kr., 2016-priser):

Sektor		2016	2017	2018	2019
5.51	Delvis friholdelse af handicapområdet i MBU		3.349	3.349	3.349
5.51	PA-elever i Børn og Unge	6.900			
0.98	Ligestilling af MKB mht. sparekrav		949	1.867	1.817
0.98	Råderum	-5.400	-5.400	-5.400	-5.400
	Sum af ændringer	1.520	-1.102	-184	-234